

Proširenje Emerald mreže na Zapadnom Balkanu

Zapadni Balkan je globalno žarište biodiverziteta, posebno slatkovodnog biodiverziteta. Masivne planine, reke i močvare ovog regiona predstavljaju dom brojnim ugroženim ribama i drugim vodenim vrstama. Mnoge od njih su endemične - ne nalaze se nigde drugde u svetu. Veliki procenat reka u regionu je u dobrom ili netaknutom stanju, što je značajno iznad evropskog proseka.

Pravilno određivanje i upravljanje staništima Emerald mreže na Zapadnom Balkanu može da podstakne zaštitu i oporavak riba ili drugih važnih vrsta i staništa, čime bi se ujedno i očuvala jedinstvena vrednost reka u regionu. Kao članice Saveta Evrope i potpisnice Bernske konvencije, pet zemalja Zapadnog Balkana - Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Severna Makedonija i Srbija - moraju da uspostave dovoljan broj Emerald lokaliteta, međutim, veoma mali broj je predložen, i to pre 2011. godine.

Ova mapa identifikuje najvažnija područja za zaštitu slatkovodnih vrsta i staništa koje je neophodno dodati u Emerald mrežu. Mapa je rezultat zajedničkih napora 39 naučnika i predstavnika nevladinih organizacija, uključujući neke od vodećih evropskih ihtiologa, koji su se pridružili "Emerald Green" inicijativi 2022. godine. Mapa je dopunjena bazom podataka od 88 reka, pružajući informacije o vrstama riba koje ih naseljavaju, a koje su od evropskog značaja.

Širenje Emerald mreže važan je korak ka pristupanju EU, kada će Emerald područj postati kandidati za Natura 2000 područja. To će doneti više koristi zajednicama koje žive duž obala reka, kao što su pristup pijaćoj vodi i hrani, vodi za navodnjavanje, poboljšana zaštita od poplava, regulacija klime i mogućnost za razvoj ribolova, sportova na vodi i ekoturizma koji bi doveli do jačanja odnosa između zemalja.

Dobrica Mitrović

Bosna u Bosni i Hercegovini

Bosna je najduža reka koja u potpunosti teče unutar Bosne i Hercegovine. Takođe je jedna od retkih velikih balkanskih reka na kojoj nisu izgrađene hidroelektrane ili velike brane. Stručnjaci su u njenim vodama identifikovali 24 zaštićene vrste riba, među kojima je i globalno ugrožena mladica (*Hucho hucho*), koja može da dostigne veličinu i do 1,5 metara dužine.

Dobrica Mitrović

Dunav u Srbiji

Dunav, najveća reka na Balkanu, u velikoj meri je nezaštićen duž svog toka kroz Srbiju. Njegova prirodna ostrva, priobalne šume i riblje populacije nesumnjivo bi trebalo da budu deo Emerald mreže. Balonov balavac (*Gymnocephalus baloni*) naseljava područja sa peskovitim ili blatnjavim podlogama i hrani se malim beskičmenjacima.

Dejan Lazarević

Zeta u Crnoj Gori

Reka Zeta u Crnoj Gori nedavno je proglašena parkom prirode, ali još uvijek nije dio Emerald mreže. U njenim hladnim vodama živi jedna od najvažnijih populacija glavatice (*Salmo marmoratus*) i mekousne pastrmke u Evropi.

Saznajte više o "Emerald Green" inicijativi, mapi, bazi podataka i učesnicima:

Legenda

- Nova Emerald područja (reke i vlažna staništa)
- Ostale reke
- Postojeća Emerald područja

Biogeografski regioni

- panonski
- kontinentalni
- alpski
- mediteranski

Andrey Raljev

Crni Drim u Albaniji

Drimska paklara (*Eudontomyzon stankokaramani*) je endemska vrsta Drima. Neke od njenih najvažnijih populacija nastanjuju gornji tok Crnog Drima u Albaniji.

Ayblige

Vardar u Severnoj Makedoniji

Reka Vardar i njene pritoke predstavljaju dom više desetina zaštićenih vrsta riba. Najugroženija vrsta je vardarski vretenar (*Zingel balcanicus*), koji se sada nalazi samo u nekoliko rečnih tokova u Severnoj Makedoniji. Verovatno će izumreti ako se planirane hidroelektrane izgrade u područjima gde živi.

Podržano od Evropske unije. Sav sadržaj i mišljenja izneta u publikaciji su isključivo stanovišta autora i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske izvršne agencije za klimu, životnu sredinu i infrastrukturu (CINEA). Evropska unija, ni organ koji dodeljuje sredstva, nisu odgovorni za iznete stavove.